

279049 - طواف عمره را انجام دهد یا وارد نماز تراویح شود؟

سوال

کسی که برای عمره و چند دقیقه پیش از اذان وارد حرم مکی شده آیا می‌تواند برای از دست ندادن اجر قیام با امام تا پایان نمازش، ادامه عمره را به بعد از نماز تراویح با جماعت موکول کند؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

سنت رسول الله - صلی الله علیه وسلم - این است که پیش از هر کاری طواف می‌کرد چنانکه شیخ الاسلام ابن تیمیه تصریح نموده و گفته است: پیامبر - صلی الله علیه وسلم - پس از آنکه وارد مسجد [الحرام] شد در آغاز طواف کرد و پیش از آن تحية المسجد نخواند، بلکه تحية المسجد الحرام طواف کعبه است.

از عروه از عائشه - رضی الله عنها - روایت است که گفت: نخستین کاری که پیامبر - صلی الله علیه وسلم - هنگام رسیدن انجام داد این بود که وضو گرفت و سپس طواف کرد» بخاری (۱۶۱۴) مسلم (۱۲۳۵).

حافظ ابن حجر می‌گوید:

«این حدیث بیانگر استحباب آغاز با طواف برای کسی است که [به مسجد الحرام] آمده است؛ زیرا این تحیت مسجد الحرام است. برخی از شافعیه زن زیبا یا شریف را که نباید دیده شود را استثنا کرده‌اند که مستحب است اگر روز به آنجا آمده طواف را تا شب به تاخیر اندازد.

و همینطور کسی که می‌ترسد نماز فرض یا جماعت فرض یا [سنت] موکد یا فوت شده را از دست دهد که همه اینها مقدم بر طواف هستند» فتح الباری (۳/ ۴۷۹).

بنابراین، نماز جماعت موکده بر طواف مقدم داشته می‌شود.

ابن قدامه می‌گوید:

هرگاه وارد مسجد شد و نماز فریضه یا نماز [فریضه] فوت شده‌ای به یادش آمد یا نماز فرض اقامه شد، آن را بر طواف مقدم می‌دارد؛ زیرا این فرض است و طواف برای تحیت است. و برای اینکه اگر در اثنای طوافش نماز اقامه شد آن را برای

نماز قطع می‌کند، برای همین نخست انجام دادنش اولی است. و اگر ترسید دو رکعت [قبلیه] فجر یا وتر را از دست دهد یا جنازه‌ای آوردند، آن را مقدم می‌دارد؛ زیرا اینها سنت‌هایی است که ترس از فوت آن می‌رود ولی طواف فوت نمی‌شود.

المغنی (۳/ ۳۳۷).

از این استدلال دانسته می‌شود که نماز تراویح همراه با امام بر طواف مقدم است، زیرا سنتی است که ترس از دست دادنش می‌رود.

از شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - پرسیده شد: آیا برای شخص حاجی یا معتمر لازم است که طواف یا سعی را برای نماز قطع کند؟

پاسخ داد: «اگر نماز فرض است واجب است که طواف یا سعی را برای نماز قطع کند؛ زیرا نماز جماعت واجب است و برای انسان این رخصت هست که سعی خود را برایش قطع کند و این خارج شدن از سعی یا طواف مباح است و وارد شدنش به جماعت واجب است.

اما اگر نماز نافله بود - مانند قیام شب در تراویح در ماه رمضان - که برای آن سعی یا طوافش را قطع نمی‌کند.

اما بهتر است که وقتش را تنظیم کند و طواف را پس از قیام یا قبل از آن قرار دهد و همینطور سعی را، تا خودش را از فضیلت قیام شب همراه با جماعت محروم نسازد».

مجموع فتاوی و رسائل شیخ ابن عثیمین (۲۲/ ۳۴۹ - ۳۵۰).

بنابراین:

کسی که چند دقیقه پیش از اذان عشاء به قصد عمره وارد مسجد الحرام شده می‌تواند عمره‌اش را تا پایان نماز تراویح همراه امام به تاخیر اندازد و در نتیجه هر دو فضیلت را به دست آورد.

والله اعلم